

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาในภาษาไทย และในภาษาต่างๆ เพื่อแสดงว่าวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาในภาษาไทยมีลักษณะอย่างไร มีลักษณะเหมือน ใกล้เคียง หรือแตกต่างจากวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาในภาษาต่างๆหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้เสนอวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสภาษา และการเปลี่ยนแปลงภาษาไว้ด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาในภาษาไทย และได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของภาษาคือ การสัมผัสกับภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยจึงทบทวนผลงานดังกล่าว เพื่อนำเสนอแนวคิดเรื่องการสัมผัสภาษา และต้องการแสดงว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยที่สนับสนุนแนวคิดเรื่องการสัมผัสภาษา

ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 ส่วน คือ 1) วรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาในภาษาไทย 2) วรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาในภาษาต่างๆ 3) งานวิจัยเกี่ยวกับการผันลักษณะในภาษาไทย 4) วรรณกรรมเกี่ยวกับการสัมผัสภาษา และ 5) งานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์ของภาษาไทย

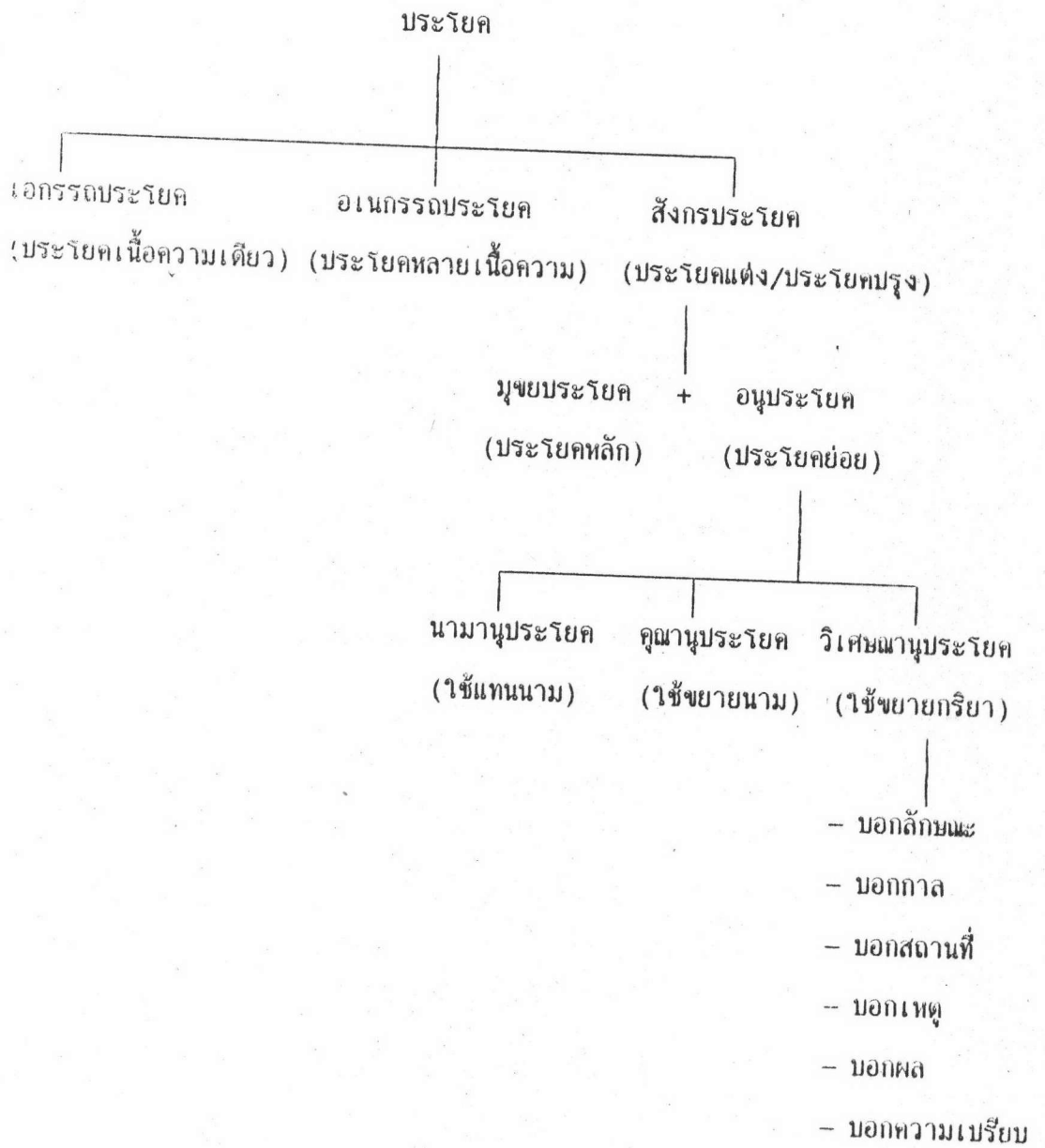
2.1 วรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาในภาษาไทย

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมของพระยาอุปกิตศิลปสาร เพื่อแสดงว่า วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาในภาษาไทย ตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์ดั้งเดิม (traditional grammar) นั้น มีลักษณะอย่างไร และได้กล่าวถึงงานวิจัยของนววรรณ พันธุเมธา (2527) ที่ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับประโยคสัมพันธ์กันทางเวลา ตามแนวทฤษฎีวิัจจนกรรม (speech acts) เพื่อแสดงว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประโยคที่สัมพันธ์กันทางเวลานั้น มีลำดับเวลาที่เกิดเหตุการณ์ และมีลักษณะความสัมพันธ์ของลำดับเหตุการณ์อย่างไรได้บ้าง

2.1.1 วรรณกรรมของพระยาอุปกิตศิลปสาร

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2524: 262-269) เรียกวิเศษณานุกรโยคบอก

เวลาว่า "วิเศษณูประโยคบอกกาล" และได้กล่าวไว้ใน หลักภาษาไทย ในตอนที่เกี่ยวกับวากยสัมพันธ์ว่า วิเศษณูประโยคบอกกาลเป็นประเภทหนึ่งของวิเศษณูประโยค และวิเศษณูประโยคเป็นส่วนหนึ่งของสังกรประโยค แสดงความสัมพันธ์เป็นแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้*

* พระยาอุปกิตศิลปสาร แบ่งประโยคเป็น 3 ชนิด คือ เอกรรตประโยค อเนกรรตประโยค และสังกรประโยค คำจำกัดความในวงเล็บที่ปรากฏในแผนภูมิต้นไม้เป็นคำจำกัดความที่พระยาอุปกิตศิลปสารใช้อธิบายชนิด และส่วนประกอบของประโยคดังกล่าว

สังกรประโยคประกอบด้วย ประโยคหลักคือमुख्यประโยค และประโยคย่อยคืออนุประโยค วิเศษณานุกรประโยคเป็นอนุประโยคประเภทหนึ่ง ที่ทำหน้าที่ขยายบทกริยาในประโยคหลัก ประกอบเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลัก โดยอาศัยคำประพันธวิเศษณ์ หรือคำเชื่อมวิเศษณานุกรประโยค พระยาอุปกิตศิลปสาร กล่าวว่า วิเศษณานุกรประโยคมีหน้าที่เหมือนคำวิเศษณ์ คือ ใช้ประกอบกริยาเพื่อบอกหน้าที่ตามลักษณะต่างๆ กัน คือ

(ตัวอย่างวิเศษณานุกรประโยคแสดงด้วยตัวอักษรพิมพ์เอน คำที่ขีดเส้นใต้คือคำประพันธวิเศษณ์)

ก. บอกลักษณะ	เช่น	เขาทำเลขคณิต <u>ตามฉันสอนเขา</u>
ข. บอกกาล	เช่น	เขามา <u>เมื่อฝนตก</u>
ค. บอกสถานที่	เช่น	เขาทะเลาะกัน <u>ใกล้ลิ้นห้องอยู่</u>
ง. บอกเหตุ	เช่น	ยุ่งชุม <u>เพราะน้ำเน่า</u>
จ. บอกผล	เช่น	เด็กหิวนม <u>จนร้องไห้</u>
ฉ. บอกความเปรียบ	เช่น	เรือแล่น <u>เหมือนลมพัด</u>

คำว่า ตาม เมื่อ ใกล้ เพราะ จน เหมือน ที่ทำหน้าที่วิเศษณานุกรประโยคเป็นคำประพันธวิเศษณ์ หมายถึงคำที่ใช้เชื่อมวิเศษณานุกรประโยค สำหรับคำประพันธวิเศษณ์นี้ อาจเป็นคำประพันธสรรพนามที่เอามาใช้เป็นคำวิเศษณ์ ได้แก่คำ ที่ ซึ่ง อัน คำเหล่านี้สามารถใช้เป็นบทเชื่อมวิเศษณานุกรประโยค และทำหน้าที่เป็นบทขยายกริยา และคำวิเศษณ์ในประโยคหลักได้ เช่นเดียวกับคำประพันธวิเศษณ์ พระยาอุปกิตศิลปสารกล่าวว่า ข้อสำคัญอยู่ที่ว่าอนุประโยคที่อยู่หลังบทเชื่อมเหล่านี้ ทำหน้าที่อะไรในประโยค ถ้าทำหน้าที่แทนวิเศษณ์แล้วก็ต้องเป็นวิเศษณานุกรประโยค

วิเศษณานุกรประโยคบอกกาล ใช้ประกอบกริยาในประโยคหลัก เพื่อทำหน้าที่บอกเวลา เช่น เมื่อฝนตก เป็นวิเศษณานุกรประโยค ใช้ประกอบกริยา มา เพื่อขยายความหมายเกี่ยวกับเวลาของประโยคหลัก เขามา โดยมีคำประพันธวิเศษณ์ เมื่อ เป็นคำเชื่อมของวิเศษณานุกรประโยค

2.1.2 งานวิจัยของนวรรณ พันธุเมธา

นวรรณ พันธุเมธา (2527: 215-229) มีได้กล่าวถึงวิเศษณานุกรประโยคบอกเวลาไว้โดยตรง แต่ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับประโยคสัมพันธ์กันทางเวลาไว้ใน ไวยากรณ์ไทย ว่า

ประโยคที่แสดงความคิดของผู้พูดมักเป็นประโยคหลายประโยค ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ประโยคที่สัมพันธ์กันมักมีคำที่สัมพันธ์กันหรือซ้ำกัน หรืออาจมีคำเชื่อมช่วยแสดงความสัมพันธ์ของประโยค ลักษณะความสัมพันธ์ของประโยคมีหลายลักษณะ ลักษณะหนึ่งซึ่งเป็นลักษณะความสัมพันธ์ของประโยคสองประโยคที่เชื่อมต่อกันโดยมีหน่วยเชื่อม* อยู่ระหว่าง คือสัมพันธ์กันทางเวลา

นววรรณ กล่าวว่า ประโยคที่สัมพันธ์กันทางเวลา แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าภาษาผู้และเข้าใจถึงลำดับของการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ ได้แก่

1. เหตุการณ์เกิดขึ้นพร้อมกัน

ก. เหตุการณ์ทั้งสองเริ่มและหยุดในเวลาใกล้เคียงกัน เช่น

เขาอ่านหนังสือพิมพ์ในขณะที่รับประทานอาหารเช้า

ข. เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นต่อเนื่องในช่วงเวลาหนึ่ง อีกเหตุการณ์

หนึ่งเกิดขึ้นในระหว่างนั้น เช่น คุณนำพลสื่อยลัษณะที่ำหันมลูก

เกิดแผ่นดินไหวขณะกำลังอยู่ที่ญี่ปุ่น

ค. เหตุการณ์ทั้งสองเกิดขึ้นเวลาเดียวกัน เช่น

พอลันเดินมา รถก็เทียบหน้าประตู

2. เหตุการณ์เกิดขึ้นต่อเนื่องกัน

ก. เหตุการณ์เกิดขึ้นชั่วเวลาหนึ่ง อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นตาม

อีกชั่วเวลาหนึ่งเช่น เขาทำอาหารอยู่ 2 ชั่วโมงแล้วกินอีก

หนึ่งชั่วโมง

ข. เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้ว อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นตามชั่ว

เวลาหนึ่ง เช่น หลังจากทีภรรยาเขาตาย เขาก็อยู่คนเดียว

มา 2 ปี

ค. เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นชั่วเวลาหนึ่ง แล้วอีกเหตุการณ์หนึ่งเกิด

* นววรรณ (2527) ให้คำจำกัดความของหน่วยเชื่อมไว้ว่า ได้แก่ คำ หรือกลุ่มคำที่ใช้เชื่อมประโยคกับประโยค หรือเชื่อมกริยากับกริยา หน่วยเชื่อมจะเป็นคำเชื่อมเดี่ยวหรือคำเชื่อมผสมก็ได้ และอาจปรากฏต้นประโยค กลางประโยค หรือท้ายประโยค

ขึ้นตาม เช่น ผนตกอยู่ตลอดเช้า แล้วก็หยุดตกในตอนบ่าย
 ง. เหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้ว อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้นตาม ทั้ง
 สองเหตุการณ์กินเวลาไม่นาน เช่น เขาหยิบจดหมายขึ้นมาแล้ว
 ก็เลิกทิ้งไป

นอกจากนี้ นววรรณยังได้เสนอข้อสังเกตว่า มีลักษณะความสัมพันธ์ของประ
 โยคลักษณะหนึ่ง ที่แสดงความสัมพันธ์กันทางเวลาด้วย นั่นคือ ประโยคที่สัมพันธ์กันทางเหตุและผล
 กล่าวคือ ประโยคที่เป็นผลจะแสดงเหตุการณ์ภายหลังประโยคที่เป็นเหตุ ดังนั้น จึงอาจพบว่า ทา
 เชื่อมบอกเหตุเข้าร่วมกับคำเชื่อมบอกเวลาก็ได้ เช่น

นิคผลเล็กน้อย จนกระทั่ง น้อยหกล้ม

เขาต้องสอบตกแน่ๆ ในเมื่อ เขาเรียนไม่รู้เรื่องเลย

2.2 วรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาต่างๆ

ผู้วิจัยทบทวนผลงานที่เกี่ยวกับวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาต่างๆ เพื่อต้อง
 การแสดงว่า วิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาอื่น มีลักษณะอย่างไรบ้าง และมีลักษณะใดบ้างที่
 ท้องถิ่นกับลักษณะของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทย

2.2.1 งานวิจัยของแซนดร้า ทอมป์สัน (Sandra Thompson)

แซนดร้า ทอมป์สัน (Thompson, 1985: 180-183) ได้กล่าวถึง วิเศษณา
 นุประโยคบอกเวลาในภาษาต่างๆ ไว้ใน Language Typology and Syntactic
 Description II ไว้ดังนี้

วิเศษณานุประโยคบอกเวลา (time clauses) เป็นประเภทหนึ่งของวิเศษ
 ณานุประโยค (adverbial clauses) ทำหน้าที่ขยายความหมายเกี่ยวกับเวลาของประโยคหลัก
 แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะคือ

1. วิเศษณานุประโยคบอกลำดับของเหตุการณ์ (temporal sequence
 clauses) ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประโยคหลัก และในวิเศษณานุประโยค สามารถ
 บอกได้ด้วยหน่วยคำอิสระ (independent morphemes) เช่น when before after ในภาษา
 อังกฤษ หรืออาจบอกได้ด้วยคำอุปสรรค (verbal affixes) เช่น -mo ในภาษาบาวาเรีย

(Barai) ใช้ประกอบคำกริยา ท้าหน้าที่บอกเวลาที่เหตุการณ์เกิดขึ้นก่อน

และเนื่องจากวิเศษณูประโยคบอกเวลา มีหน้าที่และความหมายเช่นเดียวกับคำวิเศษณ์บอกเวลา คือใช้ประกอบกริยา กริยาวลี หรือประโยค เพื่อบอกความหมายเรื่องเวลา วิเศษณูประโยคบอกเวลาจึงอาจถูกแทนที่ได้ด้วยคำวิเศษณ์บอกเวลาเพียงคำเดียว โดยไม่ทำให้ความหมายที่สัมพันธ์กันของวิเศษณูประโยคกับประโยคหลักเปลี่ยนแปลง ด้วยเหตุดังกล่าว อาจส่งผลให้โครงสร้างของวิเศษณูประโยคบอกเวลา มีลักษณะพ้องกับโครงสร้างของคณูประโยค (relative clauses) ได้ในลักษณะที่มีคณูประโยค ท้าหน้าที่ขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา ซึ่งได้แก่ time day week คำนามบอกเวลาเหล่านี้ พร้อมทั้งส่วนขยายที่เป็นคณูประโยคนั้น จะมีโครงสร้างเป็นนามวลี แต่ยังคงมีความสัมพันธ์กับประโยคหลักดั้งเดิม คือท้าหน้าที่ขยายความหมายเกี่ยวกับเวลาของประโยคหลัก

ตัวอย่างวิเศษณูประโยคบอกเวลาที่มีโครงสร้างเช่นเดียวกับคณูประโยค (แสดงด้วยตัวอักษรพิมพ์เอน) เช่น

ภาษาอังกฤษ

We'll go at the time at which Tom gets here.

By the time we got back, the steaks were all gone.

The week that we spent in Big Sur, it rained every day.

ภาษาแมนดาริน

Ta lai de shihou, woman dou zou le

He come REL time we all leave ASP.

"When he arrived, we all left."

(de = relative subordinator, shihou = head noun)

ลักษณะโครงสร้างของวิเศษณูประโยคบอกเวลาที่พ้องกับโครงสร้างคณูประโยคเช่นนี้ ผู้วิจัยก็พบในวิเศษณูประโยคบอกเวลาในภาษาไทยเช่นกัน ซึ่งจะได้กล่าวโดยละเอียดต่อไปในบทที่ 3

2. วิเศษณูประโยคบอกเวลาที่อาจมีความหมายในเชิงบอกสาเหตุได้ (time/cause) กล่าวคือ เมื่อเหตุการณ์สองเหตุการณ์เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน หรือในเวลาใกล้เคียงกัน วัฏเป็นเหตุการณ์ที่แสดงเหตุและผลของกันและกัน ตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษ เช่น

When he told me how much money he lost, I had a fit.

จะเห็นว่า เหตุการณ์ในวิเศษณานุกรยคบอกเวลาที่มีคำเชื่อม when เป็น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ในประโยคหลัก I had a fit และในขณะที่เดียวกัน เหตุการณ์ใน วิเศษณานุกรยคบอกเวลา ยังมีความหมายบอกสาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ในประโยคหลักด้วย

ดังนั้น ในบางครั้งจึงอาจพบว่าคำเชื่อมวิเศษณานุกรยคบอกเวลาบางคำ เช่น when ก็อาจมีความหมายบอกสาเหตุได้

3. วิเศษณานุกรยคบอกเวลาก่อน ("Before" clause) เหตุการณ์ในวิเศษณานุกรยคบอกเวลาก่อนเป็นเหตุการณ์ที่ถือว่ายังไม่เกิดขึ้น หรือยังไม่สมบูรณ์ เมื่อมองจาก เหตุการณ์ในประโยคหลักซึ่งเกิดขึ้นแล้ว ความหมายของวิเศษณานุกรยคบอกเวลาก่อน จึงมีความหมายเชิงปฏิเสธ ดังนั้นจึงมีบางภาษาที่ใช้หน่วยแสดงการปฏิเสธ (negative marker) ในวิเศษณานุกรยคบอกเวลาก่อนด้วย

ตัวอย่างประโยคภาษาแมนดาริน เช่น

Ta (mei) lai yiquian, women yijing hui jia le

he NEG come before we already return home ASP

"Before he arrived we had already gone home."

คำว่า *mei* เป็นหน่วยแสดงการปฏิเสธ (negative marker) ปรากฏในวิเศษณานุกรยคบอกเวลาก่อน อาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏในประโยคก็ได้ ไม่ทำให้ความหมายเปลี่ยน

2.2.2 วรรณกรรมของแทลมี กิวอน (Talmy Givón)

แทลมี กิวอน (Givón, 1990: 827-828) แสดงแนวคิดเรื่องวิเศษณานุกรยคบอกเวลาไว้ใน Syntax A Functional-Typological Introduction Vol. II ว่า

วิเศษณานุกรยคบอกเวลา (temporal clauses) เป็นวิเศษณานุกรยคประเภทหนึ่ง (adverbial subordinate clauses) ท้าหน้าที่ขยายความหมายเกี่ยวกับเวลาของประโยคหลัก โดยมีคำหรือกลุ่มคำ (connectives) ช่วยแสดงลักษณะความสัมพันธ์ของลำดับเหตุการณ์ที่เกิดในประโยค วิเศษณานุกรยคบอกเวลาแบ่งเป็นประเภทย่อยได้ดังนี้ (ในตัวอย่างประโยคจะแสดงวิเศษณานุกรยคบอกเวลาด้วยตัวอักษรพิมพ์เอน ตัวอักษรขีดเส้นใต้ ที่ย่อกหรือกลุ่มคำเชื่อม)

1. บอกเวลาก่อน (Precedence)

Before she came, he left.

2. บอกเวลาภายหลัง (Subsequence)

After she came, he left.

3. บอกเวลาเดียวกัน (Simultaneity)

While she was working, he left.

4. บอกจุดเวลาเดียวกัน (Point coincidence)

As she was coming, he saw her.

5. บอกเวลาสิ้นสุด (Terminal boundary)

Till she left, he worked steady.

6. บอกเวลาเริ่มต้น (Initial boundary)

From the minute she came, he ignored her.

7. บอกเวลาในระหว่าง (Intermediacy)

Between her starting the project and her quitting in a huff, nobody slept.*

กวีอน กล่าวว่ วิเศษณานุประโยคบอกเวลาที่มีคำเชื่อมบอกเวลาค่อนข้างกว้าง เช่น "when" นั้น ถ้าต้องการทราบลำดับของเหตุการณ์ให้ชัดเจนขึ้น จำเป็นต้องดูองค์ประกอบอื่น ๆ ในประโยค เช่น คำกริยา และการณ์ลักษณะของกริยา (ซึ่งจะแสดงด้วยตัวอักษรพิมพ์เข้มในตัวอย่างประโยค)

ตัวอย่างประโยค

บอกเวลาก่อน : *When she came, he had already left.*

บอกเวลาเดียวกัน : *When she lived there, everybody was real friendly.*

บอกเวลาสิ้นสุด : *When you're done, tell me.*

บอกเวลาในระหว่าง : *When he's done and she's not yet started, that's when you should enter.*

* จากตัวอย่างประโยคของกวีอน จะเห็นว่า ตัวอย่างประโยคในข้อ 1-6 วิเศษณานุประโยคบอกเวลามีลักษณะทางวากยสัมพันธ์เป็นประโยคย่อย แต่ตัวอย่างในข้อ 7 วิเศษณานุประโยคบอกเวลามีลักษณะเป็นประโยคที่แปลงเป็นนาม ดังนั้นจึงเห็นได้ว่ากวีอนรวมรูปภาพที่นำชื่อประโยคเป็นวิเศษณานุประโยคบอกเวลาด้วย

ลักษณะของวิเศษณูประโยคบอกเวลาที่มีคำเชื่อมบอกเวลาค่อนข้างกว้าง เช่น "when" นั้น ในวิเศษณูประโยคบอกเวลาภาษาไทยก็มีเช่นกัน คำที่แสดงวิเศษณูประโยคบอกเวลาที่มีความหมายค่อนข้างกว้างในภาษาไทย ได้แก่ คำว่า เมื่อ เมื่อต้องการทราบลำดับของเหตุการณ์ จำเป็นต้องพิจารณาจากคำแสดงกาลที่ปรากฏในประโยค ซึ่งรายละเอียดจะได้กล่าวไว้ในข้อ 2.3 เกี่ยวกับเรื่องการณ์ลักษณะในภาษาไทยต่อไป

นอกจากลักษณะโครงสร้างของวิเศษณูประโยคบอกเวลา ที่สัมพันธ์กับประโยคหลักแบบมีคำเชื่อมดังกล่าว ก็วอน ยังกล่าวถึงโครงสร้างอื่นๆ ที่น่าสนใจของวิเศษณูประโยคบอกเวลา คือ โครงสร้างที่พ้องกับโครงสร้างคุณูประโยค ซึ่งก็วอนเรียกว่า โครงสร้างกึ่งคุณูประโยค (oblique relative clauses) และโครงสร้างวิเศษณูประโยคที่แปลงเป็นนาม (nominalized adverbial clauses)

ดังได้กล่าวไว้ในข้อ 2.2.1 แล้วว่า วิเศษณูประโยคบอกเวลาในภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างพ้องกับคุณูประโยคเช่นกัน เป็นโครงสร้างคุณูประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา (ดังรายละเอียดในบทที่ 3) ส่วนโครงสร้างวิเศษณูประโยคที่แปลงเป็นนามนั้น ข้อมูลวิเศษณูประโยคบอกเวลาในภาษาไทย ก็แสดงว่ามีโครงสร้างที่แสดงลักษณะของการแปลงเป็นนามเช่นกัน แต่โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณูประโยคบอกเวลาในภาษาไทยที่แปลงเป็นนามนั้น อาจจะมีลักษณะไม่เหมือนกับที่ก็วอนกล่าวไว้ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวเรื่องโครงสร้างวิเศษณูประโยคที่แปลงเป็นนามตามแนวคิดของก็วอนต่อไป ส่วนเรื่องโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณูประโยคบอกเวลาที่แปลงเป็นนามในภาษาไทยนั้น ผู้วิจัยกล่าวรายละเอียดไว้ในบทที่ 3

โครงสร้างกึ่งคุณูประโยค หรือที่ก็วอนเรียกว่า oblique relative clauses คือ คุณูประโยคที่ทำหน้าที่ขยายคำนามซึ่งมีความหมายเกี่ยวกับเวลา เช่น time, week, minute ทำให้คำนามเกี่ยวกับเวลา และส่วนขยายที่เป็นคุณูประโยค ทำหน้าที่ขยายความหมายเกี่ยวกับเวลาของประโยคหลักได้เช่นเดียวกับวิเศษณูประโยคบอกเวลา

ตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษ (คำนามเกี่ยวกับเวลาและส่วนขยายที่เป็นคุณูประโยคแสดงด้วยตัวอักษรพิมพ์เอน)

The time he was supposed to meet me...

สำหรับโครงสร้างวิเศษณูประโยคที่แปลงเป็นนาม (nominalized adverbial clauses) เป็นโครงสร้างที่ก็วอนกล่าวว่า มีลักษณะรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประโยคหลักมากที่สุด (clause integration) และมีลักษณะความเป็นประโยคน้อยที่สุด (least finite clauses)

มักพบในภาษาอื่นๆที่ไม่ใช่ภาษาอังกฤษ และภาษาตระกูลยุโรป โครงสร้างดังกล่าวอาจมีองค์ประกอบดังนี้

1. ประธานของประโยคถือว่ามีกรณแสดงความเป็นเจ้าของ (genitive case)
2. ระบบของกาลและการณ์ลักษณะ (tense-aspect system) ถูกตัดทอนลง บางภาษาอาจมีคำแสดงการณ์ลักษณะปรากฏในวิเศษณานุประโยค
3. คำกริยามีหน่วยค่านาม (nominal morphemes) ประกอบอยู่

ตัวอย่างประโยคภาษาอูเท (Ute) เช่น

ประโยคหลัก

ta'wa-ci	sari-ci	tata'a-qa
man-SUBJ	dog-OBJ	kick-ANT

(SUBJ=subject, OBJ=object, ANT=anterior marker)

"The man kicked the dog."

วิเศษณานุประโยคบอกเวลาแปลงเป็นนาม

ta'wa-ci	sari-ci	tata'a-kwa,...
man-GEN	dog-OBJ	kick-SUBJ

(GEN=genitive case, SUB=subordinating morpheme)

"If/when the man kicks/kicked/will kick the dog,..."

จากตัวอย่างประโยคข้างต้น ประธานของประโยคคือ ta'wa-ci 'man' เมื่อปรากฏในวิเศษณานุประโยคบอกเวลาแปลงเป็นนามจะมีการกแสดงความเป็นเจ้าของ (genitive case) กริยาของประโยคคือ tata'a 'kick' เมื่อปรากฏในวิเศษณานุประโยคบอกเวลาแปลงเป็นนาม จะไม่แสดงอดีตกาลเช่นในประโยคหลักที่มีหน่วยแสดงเวลาในอดีต (anterior marker) ประกอบอยู่ แต่จะมีหน่วยแสดงประโยคย่อย (subordinating morpheme) ประกอบอยู่แทน

2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการณ์ลักษณะในภาษาไทย

ผู้วิจัยศึกษาเรื่องการณ์ลักษณะในภาษาไทย เนื่องจากวิเศษณานุประโยคบอกเวลาที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า เมื่อ หรือคำว่า เวลา จะมีความหมายค่อนข้างกว้าง ถ้าต้องการทราบลำดับของเหตุการณ์ในประโยคให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จำเป็นต้องดูกาลและการณ์ลักษณะที่ปรากฏในประโยค การณ์

ลักษณะจะแสดงว่าลักษณะของเวลาที่เกิดเหตุการณ์หนึ่งๆ นั้นมีลักษณะอย่างไรได้บ้าง

อิงอร สุพันธุ์วนิช (2516: 31-36) ได้ศึกษาเรื่องกาลและกาลลักษณะในภาษาไทย และกล่าวไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "กาลในภาษาไทย" ว่า

กาลลักษณะ คือลักษณะของเวลาที่เหตุการณ์อย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างเกิดขึ้นในเวลาหนึ่งๆ แบ่งเป็น

1. ลักษณะที่กำลังดำเนินอยู่
2. ลักษณะที่สิ้นสุด
3. ลักษณะที่เกิดพร้อมกัน
4. ลักษณะที่เกิดซ้ำๆ
5. ลักษณะต่อเนื่อง
6. ลักษณะที่เกิดพร้อมกันและกำลังดำเนินอยู่
7. ลักษณะที่เกิดพร้อมกันและเกิดซ้ำๆ

ลักษณะของเวลาที่เกิดเหตุการณ์เหล่านี้ อาจดูได้จากคำแสดงกาลที่ปรากฏในประโยค เช่น

คำช่วยหน้ากริยา : กำลัง ยัง จะ อาจจะ มัก มักจะ เคย

คำช่วยหลังกริยา : แล้ว อยู่ อยู่แล้ว ไป

2.4 วรรณกรรมเกี่ยวกับการสัมผัสภาษา

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการสัมผัสภาษา เนื่องจากในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทย และได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่าปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทย คือ การสัมผัสกับภาษาอังกฤษ วรรณกรรมเกี่ยวกับการสัมผัสภาษาจะอธิบายถึงอิทธิพลของภาษาต่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อองค์ประกอบทางวากยสัมพันธ์ของภาษาที่เป็นภาษาที่หนึ่ง หรือเป็นภาษาแม่ของผู้พูด

ยูเรียล ไวน์ไรค์ (Uriel Weinreich, 1968) กล่าวถึงเรื่องการสัมผัสภาษาไว้ใน Languages in Contact ว่า

การสัมผัสภาษา (language contact) เกิดจากการที่คนๆ หนึ่งใช้ภาษาตั้งแต่

สองภาษาขึ้นไปสลับกันขึ้นมา เป็นเหตุให้โครงสร้างของภาษาใดภาษาหนึ่งเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานเดิมของภาษา ปรากฏการณ์ลักษณะนี้ เรียกว่า การแทรกแซงภาษา (interference)

การแทรกแซงภาษา หมายถึง การที่โครงสร้างของภาษาหนึ่งเปลี่ยนแปลงเนื่องจากอิทธิพลของภาษาต่างประเทศ การแทรกแซงภาษาเกิดในด้านโครงสร้างตั้งแต่ระดับเสียง (phonic interference) ระดับคำ (lexical interference) และระดับไวยากรณ์ (grammatical interference) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทำให้ระบบโครงสร้างของหน่วยเสียง หน่วยคำ และวากยสัมพันธ์ของภาษาเปลี่ยนแปลงไปได้

ไวน์ไรค์ (Weinreich, 1968: 3-6) กล่าวว่า การแทรกแซงภาษาในรูปแบบต่างๆ ชำงต้น ไม่ได้เกิดจากการสัมผัสภาษา (language contact) เพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากองค์ประกอบอื่นที่ไม่ใช่ภาษาด้วย นั่นคือ การสัมผัสวัฒนธรรม (culture contact) โครงสร้างทางวัฒนธรรมที่แตกต่างก็เป็นอีกแรงหนึ่งที่ทำให้เกิดการแทรกแซงภาษาได้ กล่าวคือระบบภาษาหนึ่งๆ จะมีคุณค่าในการสื่อความหมาย และกระตุ้นหรือถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกได้ไม่เท่ากันเป็นเหตุให้เมื่อเกิดการสัมผัสวัฒนธรรมขึ้น ผู้ใช้ภาษาไม่สามารถใช้ระบบภาษาที่ตนคุ้นเคยในโครงสร้างวัฒนธรรมหนึ่ง สื่อความหมายของสิ่งที่อยู่ในโครงสร้างวัฒนธรรมที่แตกต่างได้เท่าที่ต้องการ การแทรกแซงภาษาจึงเกิดขึ้น และผลของการแทรกแซงภาษาอันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษาและวัฒนธรรมดังกล่าว ทำให้โครงสร้างและหน้าที่ทางวากยสัมพันธ์ของภาษาเปลี่ยนแปลง

2.5 งานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์ของภาษาไทย

ผู้วิจัยศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์ของภาษาไทย เพื่อแสดงให้เห็นว่า ภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวากยสัมพันธ์ และปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวากยสัมพันธ์ดังกล่าวคือ การสัมผัสกับภาษาอังกฤษ

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasithratsint, 1985) ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ และพบว่าโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของประโยคกรรมวาจกนั้นเปลี่ยนแปลงไป และการใช้ประโยคกรรมวาจกในภาษานั้นก็มีเพิ่มขึ้นด้วย

อมรา กล่าวว่า ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์ ดังนี้คือ

ในช่วงปีพ.ศ. 2325 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของประโยคกรรมวาจกนั้นมี 3

ชนิดคือ

- เป็นประโยคบอกเหตุให้กระทำ โดยใช้คำว่า "ให้"
- ใช้กรรมกริยาที่ได้มาจากสกรรมกริยา และมีประธานเป็นผู้ถูกกระทำ
- ใช้คำว่า "ต้อง" ประกอบกับคำอกรรมกริยาที่ได้มาจากสกรรมกริยา

ในช่วงปีพ.ศ. 2395 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของประโยคกรรมวาจกปรากฏ

เพิ่มขึ้นอีก 2 ชนิดคือ

- ใช้คำว่า "ถูก" ประกอบกับคำอกรรมกริยาที่ได้มาจากสกรรมกริยา
- ใช้คำว่า "เป็น" ประกอบกับประโยคแปลงเป็นนามขึ้นต้นด้วยคำว่า ที่

ในช่วงปีพ.ศ. 2415 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของประโยคกรรมวาจกเพิ่มขึ้นอีก

1 ชนิดคือ

- ใช้คำว่า "ได้รับ" ประกอบกับคำอกรรมกริยาที่ได้มาจากสกรรมกริยา หรือ ประกอบกับประโยคแปลงเป็นนามที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า การ ความ

ในช่วงปีพ.ศ. 2465 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของประโยคกรรมวาจกเพิ่มขึ้นอีก

1 ชนิดคือ

- ใช้คำว่า "โดน" ประกอบกับคำอกรรมกริยาที่ได้มาจากสกรรมกริยา

ในช่วงปีพ.ศ. 2475 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของประโยคกรรมวาจกเพิ่มขึ้นอีก

1 ชนิดคือ

- ใช้คำว่า "รับ" ประกอบกับคำอกรรมกริยาที่ได้มาจากสกรรมกริยา หรือ ประกอบกับประโยคแปลงเป็นนามขึ้นต้นด้วยคำว่า การ ความ

นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์แล้ว อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (Prasith-rathsint, 1985) ยังพบว่ามีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยอีกด้วย คือ ความถี่ของการปรากฏประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยเพิ่มขึ้นจากที่ปรากฏในช่วงปีพ.ศ. แรกถึง 6 เท่า อมรา ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปรากฏของประโยคกรรมวาจกในงานเขียนของคนไทย กับในงานแปลจากภาษาอังกฤษ และพบว่าความถี่ของการปรากฏประโยคกรรมวาจกในงานแปลมีสูงกว่าในงานเขียน อมรา กล่าวไว้ว่า ปัจจัยที่ทำให้ความถี่ของการปรากฏประโยคกรรมวาจกในงานแปลมากกว่าในงานเขียน คือ อิทธิพลของภาษาอังกฤษ และได้สรุปว่า การสัมผัสกับภาษาอังกฤษมีผล

กระทบต่อความถี่ของการปรากฏประโยคกรรมวาจกในภาษาไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการใช้ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยเพิ่มมากขึ้น

2.6 สรุป

แนวคิดในวรรณกรรมและงานวิจัยต่างๆ ชำงต้น อาจนำมาสรุปเป็นแนวทางเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ เกี่ยวกับวิเศษณูประโยคบอกเวลาในภาษาไทยได้ดังนี้

2.6.1 โครงสร้างของวิเศษณูประโยคบอกเวลา อาจมีได้หลายชนิด เช่น โครงสร้างที่เป็นประโยคย่อยและมีคำเชื่อม โครงสร้างที่พ้องกับโครงสร้างคุณูประโยค และโครงสร้างที่แปลงเป็นนาม

2.6.2 หน้าที่และความหมายของวิเศษณูประโยคบอกเวลา จะสัมพันธ์กับประโยคหลัก คือ หน้าที่บอกลักษณะ เวลาหรือลำดับของเหตุการณ์ การกระทำ หรือสภาพที่เกิดขึ้นในประโยคหลัก

2.6.3 การสัมผัสภาษาโดยเฉพาะการสัมผัสกับภาษาต่างประเทศที่มีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ต่างกัน อาจมีผลกระทบทำให้ลักษณะโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณูประโยคบอกเวลาในภาษาไทยเปลี่ยนแปลงไป